

ISSN: 2181-3558

«SCIENCE AND RESEARCH»

JOURNAL

OF INTEGRATED EDUCATION
AND RESEARCH

INTEGRATSIYALASHGAN
TA'LIM VA TADQIQOT JURNALI

ЖУРНАЛ ИНТЕГРИРОВАННОГО
ОБРАЗОВАНИЯ И ИССЛЕДОВАНИЙ

THE JOURNAL OF
INTEGRATED
EDUCATION AND
RESEARCH

ISSN 2181-3558

VOLUME 3, ISSUE 1

COLLECTION B

JANUARY 2024

Tahririyat a'zolari
Editorial board

Berdialiev A. f.f.d., prof.
Nurullaeva Sh.U. ped.f.d., prof.
Tursunov K.Sh. ped.f.d., prof.
Babadjanova D. tarix.f.d., prof.
Ernazarova G.O. ped.f.d., prof.
Abduraximova D.A. ped.f.d., prof.
Madumarov T.T. yur.f.d., prof.
Mirzayeva S.R. fil.f.d., prof.
Yuldashev M.M. fil.f.d., prof.
Xolliyev A.E. bio.f.d., prof.
Mahmudov N.M. fil.f.d., prof.
Salayeva M.S. ped.f.d., prof.
Topildiev B.R. yur.f.d., prof.
Salaeva M.S. psi.f.n., dotsent
Tojiboyeva M.A. fil.f.d., dotsent
Sabirova N.E. fil.f.d., dotsent
Norboyeva U.T. bio.f.d., dotsent
Yarmatov R.B. ped.f.d., dotsent
Egamberdiyeva N.A. tarix.f.d., dotsent

Achilov N.K. fil.f.d., dotsent
Imomova G.M. fil.f.n., dotsent
Zakirova H.R. f.f.n., dotsent
Tuhtahujaev H.B. ped.f.f.d., dotsent, TFA Akademik
Bakiyev Z.A. ped.f.n., dotsent
Razzakov H.K. tex.f.n., f.f.d., dotsent
Ortikov O.A. tex.f.f.d., dotsent
Djuraeva M.Y. f.f.f.d.
Nabikhodjaev A.A. iqt.f.n., dotsent
Otadjanova M.O. f.f.d.
Tajibaeva M.A. fil.f.d., dotsent
Hasanov A.M. fil.f.f.d.
Kholmurodov A.E. fiz.m.f.d., dotsent
Aripov O.A. iqt.f.d., dotsent
Safarova U.A. fil.f.d., dotsent
Dexqonova M.Sh. f.f.d.
Hasanov A.M. fil.f.d.

Mas'ul kotib: M.Yusupov

MUNDARIJA

*B: Falsafa. Filologiya. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. San'atshunoslik.
Sotsiologiya. Islomshunoslik. Iqtisod. Yuridik fanlari*

To'rayev E.E., Rustamova D.A. Innovatsion menejment: qanday qilib tashkilotlar innovatsion g'oyalarni muvaffaqiyatli amalga oshirishi va qo'llab-quvvatlashi mumkin?.....2

Muxtorova S.A. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun o'yinlarning sinfdagi ahamiyati 9

Mamajonova M.Q. Texnologiya fani o'qitilishining o'ziga xos ahamiyati.....12

Shokirova G.S. Tarix darslarini o'qitishda interfaol metodlarning samaradorligi 16

Chariyev N.X., Usmonaliyev M.Sh. Markaziy osiyoda XIV-XVI asr tibbiyoti ravnoqi 20

Каримова Л.Ф. Арпабодиён (anisum)нинг шифобахш хусусиятлари.....26

Mo'minov K.A. Talabalarning kreativ kompetensiyalarini forsait texnologiyalar asosida takomillashtirish metodikasi 29

Mirzayeva Sh.Z. Otorinolarinologik kasalliklari bilan og'rigan bolalarni aniqlashda onaning ro'lini oshirish 35

Саидова М.С. Хонкизи-соссинеллада қўнғизининг биологик аҳамияти 37

Арипов В.Ф., Шокирова М.Ж. Qo'tir kanasi-sarcoptes scabiei.....40

Арипов В.Ф., По'latova N.X. Intensiv hovuzlarda baliq yetishtirish 42

Умаров А.А. Банк хизмат турларини жорий этишда дастлабки тахлил жараёнларини олиб бориш йўллари 44

G'ofurova G.B. Qalblar rassomi zulfiyaxonim ijodi 47

Allamuratov M. Sh.Seytovtin «Xalqabad» shigarmasinda seslik takirarlardn qollaniliw o'zgesheliklari 51

Sobirova M.O., G'apurova U.O. Ikkinchi sinflarda tabiatshunoslik fanini o'tishda amaliy ishlarni tashkil etish 55

Sarimsakova O. The difficulties for 2nd graders to learn math 59

Saydazimova Sh.F. O'zbekiston uchun jahon savdo tashkilotiga a'zolik jarayoni va uning istiqbollari 63

Abdullayeva D.N., Allaxova G.Y. Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning kreativ faoliyatini samarali tashkil etish 67

Barotova Sh.O. Features of the course of pneumonia disease in full-term and premature newborns 72

Samiyev A.S., Ko'charova D.K. Imkoniyati cheklangan talabalar bilan ishlash muammosi va yechimlari 87

Samiyev A.S., Xolmatova G.T. Talaba yoshlarning ma'naviy-axloqiy shakllanishida Jaloliddin Rumi asarlarining o'rni 91

Елназарова Л.Н., Нуриллоева Ш.Н. Профилактика сахарным диабета.....95

Qoshnazarova M.D., Mirzaev M.M., Turdalieva N.Z. Interior and exterior drawing trophies on the balloon.....99

Utkirov A.U. So'ngi yillarda o'zbekiston mintaqaviy iqtisodiy siyosatining asosiy yo'nalishlari 105

Utkirov A.U. Xufyona iqtisodiyotning jamiyatga ta'siri 110

Уткиров А.У. Иқтисодий ўсишнинг замонавий тенденциялари ва миллий иқтисодиётнинг юксалиши 113

INTENSIV HOVUZLARDA BALIQ YETISHTIRISH

Aripov Baxtiyor Farmonovich

Buxoro Davlat Universiteti

Zoologiya va umumiy biologiya kafedrasida o'qituvchisi

Po'latova Nodira Xudoynazarovna

Buxoro Davlat Universiteti

Biologiya ta'lim yo'nalishi 4-kurs talabasi

Annotatsiya. Maqolada baliq yetishtirish, intensiv, ekstensiv hovuzlar haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: baliq, intensiv, ekstensiv, karp, *Cyprinus carpio*, zog'ora, oq amur, xum bosh.

Аннотация. В статье приведены сведения о рыбоводстве, интенсивных и экстенсивных прудах.

Ключевые слова: рыба, интенсивная, экстенсивная, карп, *Cyprinus carpio*, сазан, белый амур, толсто лоб.

Abstract. The article provides information about fish farming, intensive and extensive ponds.

Key words: fish, intensive, extensive, carp, *Cyprinus carpio*, grass carp, thick forehead.

Dunyo aholisi soning ortib borishi, urbanizatsiya sifatli oziq-ovqat mahsulotiga bo'lgan talabni oshirdi. Aholi soning ortishi, ko'p qavatli binolarning qurilishiga olib kelgan bizning davrda ilm-fanning rivojlanishi oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirishning optimal, samarali usullarini ishlab chiqishni taqozo etadi. Shunday samarali usullardan biri, vitamiv D, E ga, shuningdek fosforiga boy, tez hazm bo'luvchi, parhez bop gusht mahsuloti, baliq yetishtirish, xususan intensiv usullarda baliq mahsulotlarini yetishtirish hozirgi kunning eng rivojlanib borayotgan sohalaridan biri bo'lishga ulgurdi.

Intensiv baliq yetishtirishning afzalliklari juda ko'p, to'gri tashkil qilingan hovuz xo'jaliklarida juda katta miqdorda baliq yetishtirish mumkin. Intensiv baliq yetishtirish, bu sun'iy suv havzalarida, hajmi kichik bo'lishiga qaramay katta mahsuldorlikni ko'rsatish degani. Bunday hovuz xo'jaliklari shahar atrofida, chekkaroqda, shuningdek yopiq inshoot holatida shahar ichida ham tashkil qilinishi mumkin.

Hovuz dehqonchiligi suv va yer resurslaridan tejamkor foydalanish usulidir. Bu xususiy hududni har tomonlama rejalashtirish va tartibga solishni o'z ichiga oladi. Baliq yetishtirishning ahamiyati, avvalambor, xaridorlar yangi va mazali mahsulotlarni muntazam ravishda olish imkoniyatiga ega bo'lishlaridadir.

Hovuz xo'jaligining amaliy ahamiyati katta, chunki u baliq yetishtiruvchiga katta daromad olish va aholini o'z vaqtida yuqori sifatli qimmatbaho mahsulotlar bilan ta'minlash imkonini beradi.

Ekstensiv baliq yetishtirish tizimi baliq yetishtirishning eng kam boshqariladigan shakli bo'lib, unda juda kam g'amxo'rlik qilinadi. Ushbu tizim 1 -5 gektargacha bo'lgan katta hovuzlarni o'z ichiga oladi, ularning zichligi 5000 baliq/ga dan kam. Qo'shimcha oziqlantirish yoki o'g'itlash ta'minlanmaydi.

Yarim intensiv akvakultura suv havzalari tizimidan baliq yetishtirishni qo'shimcha ozuqalardan foydalanish orqali tabiiy ravishda mavjud bo'lgan oziq-ovqat bilan ta'minlanadigan darajada ko'paytirishga qaratilgan. Qo'shimcha ozuqalar donli ekinlar, qishloq xo'jaligi va baliq xo'jaligining qo'shimcha mahsulotlaridan tayyorlangan yemlarga olinadi.

Buxoro, G'ijduvon, Qorako'l, Qorovulbozor tumanlarida 1 gektarda 100 tonna baliq yetishtirish intensiv usuli keng joriy qilinmoqda. 70 gektar maydonda intensiv havzalar barpo etilayotir. Yaqin oylarda viloyatdagi 900 gektar sun'iy suv havzalarini intensivlashtirish ishlari amalga oshiriladi. Baliq yetishtirish mahsuldorligi 4-5 barobarga oshiriladi. Bundan tashqari, intensiv suv havzalaridagi o'simlikxo'r baliqlar uchun "ryaska", "azolla" hamda "xlorella" kabi suv o'tlarini ko'paytirish yo'lga qo'yilgan. Bu borada Buxoro davlat universiteti Agronomiya va biotexnologiya fakulteti Biotexnologiya va oziq-ovqat xavfsizligi kafedras, Zoologiya va umumiy biologiya kafedras professor-o'qituvchilarining ilmiy izlanishlari, s'ay harakatlari juda katta ahamiyat kasb etadi. Soha mutaxassislari tomonidan doimiy viloyatdagi mavjud tabiiy suv havzalari monitoringi o'tkaziladi. Shuningdek, sho'rlik darajasi va iqlim sharoitiga mos bo'lgan baliq turlarini ko'paytirish bo'yicha Turkiya bilan hamkorlik aloqalari yo'lga qo'yilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. ВАКХШУЛЛАЙЕВИЧ Т. В., ФАРМОНОВИЧ А. В., НАСИМОВНА Т. N. Determination Of Zooplanktons In Dengizkol Lake And Their Use In Fishing //JournalNX. – Т. 6. – №. 10. – С. 310-311.
2. Арипов Б. Ф. и др. Динамика биосинтеза белка различными штаммами почвенных актиномицетов //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2021. – Т. 2. – №. 3. – С. 191-198.
3. Усмонова Д. ПОВЫШЕНИЕ ПРОДУКТИВНОСТИ И КАЧЕСТВА РЫБЫ //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2020. – Т. 1. – №. 1.
4. Shamsiyev N. Morpho-Ecological Features Of Pikeperch (Stizostedion Lucioperca) In Lakes Of Ayakagytma In Uzbekistan //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 3. – №. 3.